

Ny Samhørighed

Et selvstyrende land i riget

Sambandsflokkurin

Forord:

Hvorfor en ny politik?

Rigsfællesskabet er centralt for Sambandsflokkurins stiftelse tilbage i 1906. Partiets mærkesag er at arbejde for en stabil og frisindet udvikling af det færøske samfund i rigsfællesskabet med Danmark. Sambandsflokkurin er et socialt-liberalt parti, som går ind for ét samlet rige og som sætter individets frihed, et aktivt erhvervsliv og et socialt sindelag højt. Det bør vi holde fast i.

Som det ældste parti på Færøerne har Sambandsflokkurin taget del i flere reformer, der har bevirket og dannet grundlag for et frit, rigt og demokratisk Færøerne. Den bedste måde at udvikle Færøerne på har været gennem rigsfællesskabet.

Hjemmestyreloven gav Færøerne videre rammer inden for rigsfællesskabet og cementerede samtidig Færøernes selvbestemmelsesret på visse områder. Hjemmestyreloven har politisk og juridisk ligget til grund for den udvikling og de fremskridt, som har fundet sted på Færøerne gennem de seneste årtier. Den har sikret, at Færøerne, inden for rigsfællesskabets vide rammer, gradvist har kunnet udvikle sig til det selvhjulpne velfærdssamfund, vi kender i dag.

Ikke desto mindre må vi hele tiden tænke over, hvordan vi bedst tilpasser os de omstændigheder, vi lever under. Sambandsflokkurin har altid udviklet og tilpasset sig den nutid og virkelighed, vi lever i, og det skal også gøre sig gældende for partiet fremover.

Færøerne er i stigende grad kommet på det geopolitiske verdenskort, og det kræver, at vi tager stadig mere ansvar udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitisk og skaber de rette rammer herfor. Det er både nødvendigt, hvad vores egen politik angår, men også når det gælder vores rolle og bidrag til Kongeriget Danmarks samlede politik.

Debatten om rigsfællesskabet er ikke et varmt emne for tiden. Sambandsflokkurin mener, at det gennem et tæt og pragmatisk samarbejde er muligt at finde en ny model for rigsfællesskabet med Færøerne som et selvstyrende land i riget. Modellen skal findes på et tidspunkt, hvor spændingerne mellem rigets parter er lave, og hvor vi undgår at sætte voldsomme og overilede forandringer i gang, så snart der opstår uenighed.

Diskursen i rigsfællesskabet skal være tidssvarende og positiv. Færøerne skal have stadig større handlerum og videre rammer at arbejde under, og den nuværende praksis skal formaliseres.

Vi har brug for en reform af rigsfællesskabet – en Ny Samhørighed

Ny Samhørighed

Vi stiler mod en reform af rigsfællesskabet – en Ny Samhørighed, med Færøerne som et selvstyreende land i riget. Der er fordele ved at holde fast i et rigsfællesskab – i en opdateret version – for mens fællesskabet er muligt at forandre, forbliver kernen den samme.

I denne del beskriver vi vores holdning om moderniseringen af rigsfællesskabet nærmere.

Grundlaget for en Ny Samhørighed:

Sambandsflokkurin er og forbliver et parti, der går ind for ét samlet rige. Derfor vil vi først redegøre for, hvilke forudsætninger der fortsat skal gøre sig gældende i et nyt rigsfællesskab. Forudsætningerne baserer sig på stordriftsfordele og den overordnede retssikkerhed på Færøerne i øvrigt.

Anliggender, som fortsat bør være fællesområder, er:

- Grundlov
- Valuta
- Kongehus
- Retssystem
- Politi, anklagemyndighed og kriminalforsorg
- Udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik (delvist)

Hovedlinjerne i den nye politik:

Hovedlinjerne i den nye politik omhandler:

- 1) Udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik
- 2) Rigsfællesskabets juridiske rammer
- 3) Bloktilskuddet

Udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik:

Vi har brug for en reform af rigsfællesskabet, der giver Færøerne endnu større udenrigspolitisk handlerum. Der er derfor behov for at få lagt rigets udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik i faste rammer. Der må aldrig opstå tvivl om processen og om, hvem der har den endelige beslutningskompetence.

Sambandsflokkurin foreslår:

Udenrigspolitikken bør opdeles i to søjler, der skal defineres ved lov:

I. Udenrigspolitik som alene angår Færøerne:

Den færøske del af udenrigspolitikken skal ligge på færøske hænder og skal bygge på det, som alene vedrører os – dvs. internationale og mellemstatslige organisationer, fiskeriaftaler og handelsaftaler. Vi bør ligeledes have beslutningskompetence i forbindelse med forsvarspolitiske tiltag, som tænkes gennemført på vores område.

II. Udenrigspolitik som er fælles for riget:

Fællespolitikken skal baseres på alt det, som ikke er omfattet af ovenstående. Den primære begrundelse herfor er, at vi står stærkere og har større gennemslagskraft på den globale scene, når vi arbejder sammen.

Ligeledes bør vi igangsætte de konkrete tiltag, der præsenteres i rapporten "Færøerne på det geopolitiske verdenskort":

Disse tiltag er:

1. Der bør etableres faste procedurer, som sikrer, at de færøske og grønlandske regeringer inddrages i udenrigs- og forsvarspolitiske forhold, som angår os. Derudover bør der skabes rammer for udenrigspolitisk samarbejde på parlamentarisk niveau.
2. Styrelsesloven bør ændres, så sammensætningen af Udlandsudvalget afspejler partiernes størrelser i Lagtinget. En skærpet fortrolighed bør ligeledes gælde i Udlandsudvalget, ligesom udvalget udelukkende bør behandle udenrigspolitiske sager. Ansvar, som landsstyremedlemmet for udenrigsanliggender har for at orientere udvalget om udenrigspolitiske sager af stor betydning, bør desuden ændres for at sikre, at Udlandsudvalget er orienteret om de samme forhold, som UPN i Danmark er.

Oversættelse

Rigsombudsmanden på Færøerne

De juridiske rammer for et nyt rigsfællesskab:

Vi har i dag en hjemmestyrelov fra 1948, som danner grundlaget for det færøske hjemmestyre. Der er efterfølgende vedtaget andre love, som supplerer hjemmestyreloven, herunder den udenrigspolitiske fuldmagtslov og overtagelsesloven. Begge er fra 2005.

Hjemmestyreloven har tjent os godt og har udgjort den juridiske ramme for udviklingen af Færøerne. Dog, ligesom med alt andet ved vores fællesskab, må vi erkende, at disse overordnede rammer for Færøerne også trænger til en modernisering.

Vi har brug for en ny hjemmestyrelov – en selvstyrelov – som skal danne ramme om Færøerne som et selvstyrende land i riget. Loven skal slå fast, at det, såfremt Færøerne ønsker at løsrive sig fra fællesskabet, er færingerne selv, der beslutter det. De nye faste rammer for udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitikken skal fremgå af loven, alt imens den udenrigspolitiske fuldmagtslov skal sættes ud af kraft. Det, som kan, skal dog genbruges fra den udenrigspolitiske fuldmagtslov, f.eks. at Danmark efter anmodning fra Færøerne skal støtte et eventuelt færøsk ønske om fuldt medlemskab i internationale organisationer m.m.

Sambandsflokkurin foreslår:

Vi bør udarbejde en ny hjemmestyrelov – en selvstyrelov – samtidig med at vi sætter den udenrigspolitiske fuldmagtslov ud af kraft.

Bloktilskuddet:

For Sambandsflokkurin er det vigtigt at slå fast, at det ikke er bloktilskuddet, der definerer os som parti. Omvendt ønsker vi ikke at spille hazard med velfærden og holdbarheden i den offentlige økonomi på Færøerne.

Sambandsflokkurin ønsker, at vi, i takt med at vi overtager sagsområder, påtager os det fulde ansvar for finansieringen af dem. Det, vi bestemmer over, betaler vi for.

Konklusion

Tiderne forandrer sig, og det samme gør rigsfællesskabet. Dog er de juridiske rammer for rigsfællesskabet forblevet de samme.

Hjemmestyreløven har givet Færøerne videre rammer inden for rigsfællesskabet og har dannet politisk og juridisk grundlag for den udvikling og de fremskridt, som har fundet sted på Færøerne de seneste mange årtier. Hjemmestyreløven og de nuværende rammer for samarbejdet i riget stammer dog fra en anden tid, og Færøerne er i dag selvstyrende på de fleste områder. Der er derfor behov for at modernisere og reformere rigsfællesskabet og tilpasse det den tid og virkelighed, vi lever i. Vi skal have etableret faste rammer, der er tidssvarende juridisk såvel som i måden, vi formulerer politik på konkret.

Færøernes udenrigspolitiske handlerum skal blive endnu større. Der er brug for at få lagt udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitikken i faste rammer, så der ikke opstår tvivl om processen og om hvem, der har den endelige beslutningskompetence. Udenrigspolitikken bør derfor ved lov opdeles i to definerede søjler – en for udenrigspolitik, der alene vedrører Færøerne og en anden for udenrigspolitik, som er fælles for riget.

Sambandsflokkurin ønsker ikke at spille hazard med velfærden og holdbarheden i den offentlige økonomi på Færøerne. Eftersom den finanspolitiske holdbarhed afhænger af vores ressourceøkonomi, der svinger meget over tid, må vi ikke handle overilet og reducere bloktilskuddet. Sambandsflokkurin ønsker, at vi i takt med at vi overtager sagsområder – hvilket vi kun bør gøre, når det er til færingernes fordel – også påtager os det fulde ansvar for finansieringen af dem. Det, vi bestemmer over, betaler vi for.

De juridiske rammer for rigsfællesskabet skal også opdateres med en ny hjemmestyrelov – en selvstyrelov. Loven skal tegne de nye rammer for Færøerne som et selvstyrende land i riget. De nye faste rammer for udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitikken skal ligeledes fremgå af loven, og den udenrigspolitiske fuldmagtslov skal i samme ombæring sættes ud af kraft.

Rigsfællesskabet står stærkere med tidssvarende rammer, der forhindrer fremtidige konflikter. En tydelig skelnen mellem hvem der har beslutningskompetencen på hvilket sagsområde, vil forbedre måden, som rigets parter arbejder sammen på, samtidig med at parterne kan koncentrere sig om de sager, de har til fælles. Et godt samarbejde internt mellem parterne sikrer, at fællesskabet står stærkere udadtil, hvilket også stiller hver enkel part i riget stærkere.

At gennemføre tiltagene kræver politisk vilje, den rette indstilling og pragmatisme mellem færøske og danske myndigheder. For at igangsætte arbejdet skal der nedsættes en kommission mellem Færøerne og Danmark, hvis opgave bliver at redegøre for, hvordan ovenstående politiske ønsker bedst kan realiseres. Kommissionens konklusion skal danne grundlag for, hvordan processen herefter skal se ud og hvad tidsrammen skal være.